No. 1012 Zaterdag 16 Mei 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 15 Mei.

OPENINGSREDE

— VAN DEN —

H. E. G. Gouverneur

Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk.

Mijne Heeren,

Wederom het voorrecht hebbende mij in Uw midden te bevinden, om gevolg te geven aan art. 77 van het Reglement op het Beleid der Regeering in onze kolonie, kan ik niet nalaten in de eerste plaats te herdenken, dat de goede verwachtingen het vorige jaar bij deze gelegenheid gekoesterd, betreffende het volkomen herstel van Hare Majesteit onze zoo beminde Koningin, niet zijn teleurgesteld en wij met gevoelens van innige verknochtheid en dankbaarheid weten hoe Hare Majesteit zich weder kan verheugen over het bezit van eene krachtige herkregen gezondheid.

Met weemoed daarentegen moet herdacht worden het verlies, dat Uw raad in het nu afgeloopen zittingsjaar leed door het overlijden van twee, zoowel algemeen hooggeachte als bekwame en verdienstelijke leden, die jarenlang met groote toewijding en ijver in Uw midden de belangen van ons gewest hielpen behartigen en wier heengaan in zooveler harten een ledige plaats heeft achtergelaten.

Een woord van gelukwensch mag echter ook ditmaal niet achterwege blijven aan Uw Voorzitter, Uw Onder-voorzitter en Uw medelid Mr. J. B. Gorsira, voor het hernieuwde bewijs van vertrouwen hun door H. M. onze Koningin geschonken en aan de heeren My. C. Henriquez, J. Boer en J. L. Th. Heldewier Vignon, wien respectievelijk bij besluit van 20 October 1902, N°. 36 en 28 Maart 1903, N°. 17, de koninklijke onderscheiding te beurt vielen tot lid van Uw Raad te worden benoemd.

Het beeld, dat ik U zou kunnen schetsen van den toestand onzer kolonie, is in hoofdzaak gelijk aan dat ten vorige jare, al is de dit jaar bij de begrooting voor 1904 aangevraagde subsidie van het moederland aanvankelijk ook eenigszins lager kunnen worden geraamd dan toen. Bij het samenstellen van deze ontwerp-[illegible] die ik de eer heb Uwen [illegible] hierbij aan te bieden, is ook nu weder van hetzelfde beginsel als verleden jaar uitgegaan, en ik meen ten deze verder naar de daarbij gedane toelichtingen te mogen verwijzen.

Als lichtpunt voor de toekomst kan genoemd worden de meer algemeene belangstelling, die zich openbaart ten aanzien van het verhoogen van het productie-vermogen van onzen bodem; ik behoef hier, behalve op het geen door particulieren ten deze wordt gedaan, slechts te wijzen op de werkzaamheden der Curaçaosche Maatschappij van Landbouw. Een goede wil en gezamenlijke volhardende arbeid zullen ten slotte leiden tot algemeenen bloei en vooruitgang. Al zijn wij en worden wij thans nog zwaar beproefd door het uitblijven van voldoenden regen, om onzen bodem te besproeien en onze regenbakken en putten te vullen, zoo komt echter hierdoor weder juist aan het licht, waaraan allereerst onze aandacht moet worden gewijd. Ten deze wordt Uwe medewerking dan ook bij art. 147 der begrooting ingeroepen.

Dankbaar mag worden opgeteekend, dat de gezondheidstoestand over het algemeen uitstekend mag worden genoemd.

Ook orde en inwendige rust bleven, dank zij den bekenden goeden geest, die in de kolonie heerscht, ongestoord.

In de geschiedenis van ons gewest neemt het nu afgesloten jaar een geheel afzonderlijke bladzijde in, als wij denken:

aan de revolutie, die de ons nabij gelegen republieken zoo zwaar teisterden, en

aan de vredesblokkade der voornaamste Venezuelaansche havens op het einde van het vorige en in het begin van dit jaar, en in verband hiermede aan de geographische ligging van ons eiland en de uitgebreide en nauwe handelsrelatiën met onze naburen bestaande.

Het is U bekend, welk een abnormale toestand in handel en scheepvaart en verkeer hierdoor ontstond en dat, ofschoon door enkelen voordeelen werden behaald, velen groote nadeelen leden.

Herinnerd dient te worden aan de goede diensten, welke herhaaldelijk door Hr. Ms. Zeemacht op even waardige als tactvolle wijze zijn bewezen.

Van zeer groot belang, zoowel voor de kolonie als voor vele particulieren is ten slotte de onlangs te Washington tusschen Nederland en Venezuela tot stand gekomen en in Nederland reeds bekrachtigde overeenkomst tot regeling van alle onafgedane vorderingen.

Op verschillend gebied zijn in het afgesloten zittingsjaar met Uwe medewerking verordeningen tot stand gekomen, die van zich doen verwachten, dat zij zullen bijdragen tot verbetering en vooruitgang. Ook zal zonder twijfel in dit nieuwe zittingsjaar meerdere malen Uwe medewerking worden ingeroepen, o. a. tot billijker verdeeling van belastingdruk.

Moge deze samenwerking, met inspanning onzer beste krachten, onder des Allerhoogsten zegen, leiden tot duurzame, zij het ook slechts langs geleidelijken weg te verkrijgen opheffing onzer kolonie.

Met dezen oprechten wensch, Mijne Heeren, heb ik de eer Uwe vergadering te openen.

Beschouwing der Redactie.

In zeer veel opzichten komt deze redevoering overeen met die van het vorige jaar, de eigenlijke toestand der kolonie en het werkprogram voor het volgend jaar moet ook nu voor een groot deel afgeleid worden uit de begrooting, die werkelijk ditmaal verrassingen biedt. Doch hierover later.

Het eenige wat onverdeeld reden tot blijdschap geeft, is de algemeen ontwakende belangstelling voor den landbouw, zoo krachtig gewekt en gevoed door de „Curaçaosche Maatschappij." De Gouverneur is van meening, dat de goede wil en onvermoeide arbeidzaamheid, thans overal duidelijk zichtbaar noodzakelijk tot een algeheele verbetering der toestanden en tot geleidelijken vooruitgang onzer dierbare kolonie voeren zal.

Wij willen het hopen, en zullen ons best blijven doen om de belangstelling in den landbouw aan te wakkeren en te onderhouden.

Natuurlijk; niet een ieder is zoo optimistisch gestemd als de Gouverneur, maar toch zullen allen toegeven, dat ons Bestuur nu den goeden weg opgaat, want klaar en duidelijk wordt het gezegd, dat er *op de eerste plaats voor* WATER *zal gezorgd worden.*

In de Memorie van Toelichting, welke wij hierachter afdrukken, leert men het geheele plan van 't Gouvernement kennen.

De leden van den Kolonialen Raad zullen, overtuigd van het algemeen gebrek aan water in onze kolonie, zoo krachtig mogelijk dezen post ondersteunen, opdat de Minister ons Bestuur rijkelijk in staat stelle het watergebrek algemeen tegen te gaan, zoowel hier als op de eilanden.

Wij hopen ons te vergissen, maar vreezen echter, dat de Minister omtrent dit punt beter ingelicht wenscht te worden, zoodat wij wederom een jaar moeten wachten op het zoo noodzakelijke water. De gegevens zijn, dunkt ons, te vaag, men begrijpt niet wat nu eigenlijk verlangd wordt. Die boormachines staan op te losse schroeven.

Wat voor soort werktuig wordt er nu gevraagd, om gewone, om diepere, of om artesische putten te boren? Het is ons niet duidelijk.

Waarom ook hier niet bijgevoegd: Kosten van een onderzoek en rap-

Feuilleton.

Een avontuurlijke ontsnapping.

Uit den Fransch-Duitschen oorlog.

Den 26en October 1870, toen de overgaaf onvermijdelijk was, vatte de kwartiermeester Durand, van de 8e batterij van het 1e regiment artillerie, het plan op, Metz te verlaten, om te trachten, zich door Luxemburg en België bij het leger van Parijs te voegen.

Ongezien kwam hij door het eerste cordon Duitsche schildwachten. Maar spoedig door vier Pruisen, in een grot verscholen, gevangen genomen, werd hij naar het kasteel van Frescati gezonden, het algemeen kwartier van prins Frederik Karel, waar tal van soldaten, evenals hij in de omliggende velden gevangen genomen, bijeen waren.

Den volgenden morgen door onmeedoogende uhlanen naar Verneville getransporteerd, moesten de gevangenen vier en twintig uren in open waggons rechtop staan, zonder ander voedsel dan hard zwart brood, en toen zij te Wezel, de plaats hunner bestemming, aankwamen, waggelden zij als dronken lieden.

Daar, bij de samenvloeiing van de Lippe en den Rijn, bracht men hen, onder Fransche tenten, te Sedan genomen, onder dak. Tien à vijftien duizend gevangenen, door soldaten der landweer bewaakt, waren op die plaats reeds bijeen.

Het kamp werd van een zijde begrensd door den Rijn, van de andere door de stad; een spoordijk sloot het ten oosten in, terwijl een soort van bastion, geflankeerd door een windmolen, het kamp ten westen afsloot. Maar de Rijn trad buiten zijn oevers en dreigde het veld te overstroomen, daarom werd het kamp weldra vier kilometer verder naar Büderich overgebracht, naar een versterkt eiland, waar barakken gebouwd waren.

Nauwelijk zat de kwartiermeester Durand hier gevangen, of hij verlangde vurig naar de vrijheid en vatte het plan op, te ontsnappen. Dat was niet gemakkelijk. Van alle zijden omringden de takken van den Rijn, door de overstrooming vergroot, met een uitgestrekte watervlakte het eiland.

Op den rechteroever was het spoorwegviaduct, dat naar Emmerik en Arnhem leidt, niet te bereiken, op den linkeroever beschermende het fort Blücher de schipbrug, die de beide gedeelten der rivier met elkaar verbond en waarop dag en nacht een schildwacht waakte.

Ondanks alle moeilijkheden van het plan en alle hinderpalen, die hij voorzag, verloor Durand den moed niet en zocht de middelen om aan de gevangenschap, die hem ondraaglijk werd, te ontsnappen.

Het voedsel was zóó slecht, dat tal van gevangenen het niet konden verdragen, de honger en de dyssenterie ondermijnden de reeds verzwakte gestellen; en elken dag werden steeds meer Fransche soldaten naar het gemeenschappelijk graf gedragen, dat aan het uiteinde van het kamp, aan den oever van den Rijn, was gegraven. Daarbij hadden de gevangenen vaak veel van hun bewakers te lijden, en de minste, zelfs onvrijwillige overtreding van de krijgswet werd vreeselijk streng gestraft. Men sloeg lafhartig de gevangenen, ongewapend en weerloos, zonder eerbied voor de uniform, die zij droegen. Elken dag werden zij er aan herinnerd, dat onverbiddelijk— de kogel hun lot zou zijn, indien zij de minste poging tot ontvluchting of tot opstand waagden.

Ondanks dit weinig aanlokkelijk vooruitzicht bleef Durand bij zijn plan en zocht een makker, om deze vreeselijke gevangenis te ontvluchten. Zijn plan was reeds opgemaakt: hij moest zich vermommen, den schildwacht die de brug bewaakte, in den Rijn werpen, door de velden vluchten, zich overdag verborgen houden, alleen des nachts loopen en zoodoende Nederland, daarna België en eindelijk Frankrijk bereiken.

Durand ging op onderzoek uit, hij begaf zich van barak naar barak, zijn plan alleen meedeelend aan mannen, van wie hij zeker was, die ove-

port omtrent het boren van putten alsmede van aanschaffing," etc.

In een zaak van zulk een algemeen belang als het voorzien van water aan de kolonie, meenen wij, dat het Gouvernement moet vóórgaan, en niet volgen op een particuliere Maatschappij. Indien er proeven moeten genomen worden en eenig kapitaal gewaagd, mogen wij toch redelijk verlangen, dat het Bestuur dit voor ons doen zal.

Daarom hadden wij liever gezien, dat deze post niet voor Memorie ware uitgetrokken, maar evenals 143 vast bepaald, wij gelooven dan meer kans van slagen te hebben. Echter weten wij uit de woorden van den Minister bij gelegenheid der begrooting van het vorige jaar, dat Z. Exc. immer meer geneigd is te helpen als particulier initiatief is voorgegaan. In dit geval zoude de Cur. Maatij. zoo spoedig mogelijk moeite dienen aan te wenden om dit zoo noodzakelijk voorloopig onderzoek naar de mogelijkheid van artesische putten etc. te beginnen, opdat dit rapport in Holland nog bekend worde vóór dat onze begrooting wordt behandeld.

Na deze kleine afwijking, die eigenlijk bij de bespreking der begrooting thuis behoorde, maar om de urgentie der zaak reeds hier werd behandeld, vervolgen wij onze beschouwing.

Na de plechtstatige aankondiging van Went's rapport in de rede van verleden jaar, hadden wij ditmaal, ook van den Gouverneur, in navolging van den Minister, minstens een paar zachte woordjes van afkeuring over dit rapport verwacht. Officieel is er een blaam geworpen op Curaçao, officieel had men ons onze eer terug moeten geven. Een dergelijke publieke verdediging zou een uitstekenden indruk hebben gemaakt.

De civiele ambtenaren zullen de pluim op de kepi der marine gestoken niet afrukken, maar ook zij hadden een, ware het slechts indirecte, verdediging verdiend. De meesten hunner behooren tot de medeoprechters der "Cur. Maatschappij."

Van harte hopen wij, dat het onzen geëerbiedigden Landvoogd onder des Allerhoogsten zegen gegeven moge zijn dit jaar veel goeds tot stand te brengen in het algemeen belang onzer kolonie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

OP

HET ONTWERP: Koloniale huishoudelijke Begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1904.

In de hierbij aangeboden ontwerp-verordening tot voorloopige vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het jaar 1904 worden geraamd:

de uitgaven op.............	*f* 764,346,66
de ontvangsten op.........	491,120,46
zoodat een rijkssubsidie zal moeten worden aangevraagd van...............	*f* 273,226,20
voor de begrooting van 1903 werd toegestaan...	290,684.99
verschil met 1904.........	*f* 17,458,79

Het gunstig verschil vergeleken met 1903 vindt zijn oorzaak hierin, dat de uitgaven zijn geraamd:

tegen in 1903 op............	*f* 768.922,94	
thans op....	764,346,66	
	dus minder.. *f*	4,576,28
terwijl de ontvangsten konden worden geraamd op............	*f* 491,120,46	
tegen in 1903 op.....	478,237,95	
	dus meer......	12,882,51
	samen... *f*	17.458,79

Tot toelichting hiervan moge het volgende strekken:

Wat betreft de uitgaven:

Bij vergelijking met de begrootijng van 1903 blijkt, dat in hoofdtrekken deze begrooting weinig afwijkt van de aan haar voorafgaande.

Ook thans is uitgegaan van het beginsel, dat zooveel mogelijk naar bezuiniging moet worden gestreefd.

Niettemin zijn enkele nieuwe posten op de begrooting gebracht, op drie waarvan in het bijzonder de aandacht wordt gevestigd.

N°. 108. *Buitengewone subsidie aan Roomsch–Katholieke scholen* werd voor Memorie uitgetrokken.

De aanvankelijk bij den ondergeteekende ingekomen aanvraag, om de subsidie aan de Roomsch–Katholieke scholen met *f* 3,000.— te verhoogen, werd gunstig ontvangen. Het werd echter wenschelijk geacht de inwilliging der aanvraag te doen samengaan met de vaststelling bij verordening van wettelijke bepalingen, die bij het verleenen van subsidie aan bijzondere scholen voortaan in acht te nemen zijn.

Kort daarop is eene ontwerp-verordening in dien zin ingediend bij den Raad, die zich — hoewel bij vele leden de vrees bestond, dat de invoering der verordening vermeerdering van uitgaven en verhooging van belasting ten gevolge zou hebben — blijkens het voorloopig verslag, met de strekking van het ontwerp over het algemeen kon vereenigen.

Van de zijde echter van het Apostolisch Vicariaat werden ernstige bezwaren opgeworpen tegen de ontwerp-verordening, bezwaren die eene nog niet beëindigde briefwisseling met den Minister tengevolge hebben gehad, terwijl inmiddels een andere weg werd ingeslagen om tot subsidie-verhooging te geraken; een verzoek werd gericht tot den Minister om voor dat doel een bedrag van *f* 10,000,— op de begrooting ui te trekken.

In dezen stand van de zaak heeft ondergeteekende gemeend, dat uittrekking van een Memorie-post het meest aangewezen is.

N°. 143. *Kosten van een onderzoek en rapport omtrent — en van maatregeten om verbeteringen aan te brengen in het visscherijbedrijf.*

Algemeen is het gevoelen, dat de zee, die de eilanden der kolonie omgeeft, rijk genoeg is aan visch om een visscherijbedrijf op uitgebreide schaal niet alleen loonend, maar winstgevend te maken. Algemeen bekend is tevens dat op de primitieve wijze, waarop de vischvangst thans wordt uitgeoefend, zij aan slechts weinigen een schamel bestaan verschaft en slechts weinig tot de welvaart der kolonie bijdraagt.

Opbloei van dezen tak van bedrijf zou tevens kunnen meebrengen herleving van daaraan verbonden bedrijven, als: zoutindustrie, scheepsbouw, exporthandel en wat meer in verband kan staan met vischvangst en vischteelt en met het door drogen of andere middelen conserveeren van visch.

Alvorens voorzieningen te treffen, bestemd om in den bestaanden toestand verbeteringen aan te brengen, werd wenschelijk geacht het gevoelen in te winnen van een te dezer zake practisch bekwamen deskundige, hetzij uit Nederland, hetzij van elders, die na een onderzoek ter plaatse het Bestuur zou kunnen voorlichten omtrent de beste middelen, die leiden kunnen, zoowel tot opheffing van het visscherijbedrijf op zich zelf als tot de bevordering van daarmee gepaard gaanden handel en van met het bedrijf in verband staande industrieën.

N°. 147. *Kosten van aanschaffeng, onderhoud en bediening van boortoestellen voor het maken van putten.*

~~Het zal, naar ondergeteekende~~ meent, geen bevreemding wekken, dat voor dit doel een post op de begrooting is gebracht. Bij elke bespreking van middelen, die zouden kunnen worden aangewend ter verbetering van de bestaande landbouwtoestanden, dringt zich de vraag naar voren, op welke wijze een betere en ruimere watervoorziening kan worden verkregen en het tijdperk van groote droogte, dat de kolonie thans doorleeft, heeft die vraag zoodanig doen klemmen, dat ondergeteekende gemeend heeft, in afwachting van de verdere voorstellen, die naar aanleiding van de rapporten der heeren Prof. WENT en HAVELAAR mogen worden tegemoet gezien, alvast een post voor het aanschaffen van boortoestellen op de begrooting te moeten brengen.

De reden, waarom de post voor Memorie is uitgetrokken, is tweeërlei.

In de eerste plaats, omdat ook van de zijde der landbouwmaatschappij pogingen worden in het werk gesteld om met steun van belanghebbenden iets op dit gebied tot stand te brengen. Van het al of niet slagen van die bemoeiïngen is afhankelijk de vorm waarin en de wijze waarop het Bestuur in deze hulp zal verleeenen.

In de tweede plaats is nog niet vastgesteld of de boringen, die men zich voorstelt te doen, beperkt zullen moeten blijven tot de zoogenaamde grondwaterputten, en of boringen op grooter diepte zijn uitgesloten. Hoewel aan de hand van de wetenschappelijke gegevens vooralsnog moet worden aangenomen, dat op het aanboren van artesische putten geen kans bestaat, heeft ondergeteekende zich toch met een leverancier van stoomboormachines in verbinding gesteld en zal van den uitslag dier briefwisseling afhangen of de boring van putten op groote diepte zal worden beproefd.

Behalve de drie genoemde posten, waarvan er twee zijn uitgetrokken voor Memorie en een op...... *f* 5.000 werden als nieuwe posten uitgetrokken o. a.

145. landbouwtentoonstelling................................	1,000
180*b*. verbouwing aan het postkantoor........................	1,500
160*c*. aanbouw van een regenbak aan het hospitaal...	1,500
180*d*. idem van nieuwe cellen aan het krankzinnigengesticht........................	1,000
183*e*. aanmaken van een een nieuw vlot........................	1,000

terwijl van de bestaande posten hooger werden geraamd o. a.

2*b*. belooning van geemployeerden....	*f* 600.	
3. lokaalbehoeften, telegrammen, enz...........	700.	
135*c*. onderhoud van krankzinnigen...................	1,000.	
periodieke traktementsverhoogingen en pensioenen.............	3,500.	
		5,800.
andere verhoogingen.......		8,729,07
	totaal.....	*f* 25,529,07
Hiertegenover vielen enkele posten weg, zooals het herstellen van de gezaghebberswoning op St. Martin *f* 5,500,—. nieuwe werken aldaar *f* 8,375,— en konden andere lager worden geraamd, samen tot een bedrag van........................		30,105,35
	Rest lager....	*f* 4,576,28

---

rigens, zonder zijn voornemen te verraden, zich haastten, het voorstel van hand te wijzen, overtuigd van het gewaagde van een zoo gevaarlijk avontuur.

Durand zag zich nu wel verplicht, van zijn plan af te zien en zich in zijn droevig lot te schikken, toen hij den 12en November langs de cantines wandelend, zich plotseling tegenover een zijner vroegere kameraden, Naviand, bevond.

De twee vrienden drukten elkaar warm de hand. Naviand was eerst sedert eenige dagen in het kamp der krijgsgevangenen aangekomen. Aanstonds deelde de kwartiermeester zijn vriend zijn plan mee, en was gelukkig, deze onmiddellijk bereid te bevinden, met hem de gevaren der gewaagde onderneming te deelen. En zonder verder een minuut te verliezen, dachten zij er over na, een burgerlijke verkleeding te zoeken. Hun mantels werden verruild tegen jassen, die sommige krijgsgevangenen van velddekens gemaakt hadden. Een andere list verschafte hun twee vesten van zwarte en grijze kleur. Het militaire kenteeken van hun broek verwijderden zij door de roode strepen in het midden uit te rafelen. Na veel moeite gelukte het Durand ook, bij een cantinehouder zich van een oude pet en een zwarten vilten hoed meester te maken. Het geheel was een vrij zonderling kostuum, maar zij waren er voldaan over en besloten nu aanstonds het kamp te verlaten. Den 14en November des avonds om negen uur, scheen hun het oogenblik gunstig; de cantines werden op dit uur gesloten, en de schildwacht, belast deze te doen ontruimen, oefende een minder streng toezicht uit. In een donkeren hoek van hun barak verkleedden zij zich; Naviand zette de pet op, Durand den hoed, de broekspijpen in de laarzen, een rooden zakdoek om den hals, een pijp in den mond, leken zij meer op baanstroopers dan op soldaten.

Een vreeselijk weer begunstigde hun vlucht; dikke sneeuwvlokken daalden neer op het kamp, de wind huilde en de golven van den Rijn sloegen met geweld tegen den oever. De twee vrienden, de gevaren kennend, die zij hadden te overwinnen, zwoeren, niet van elkaar te scheiden, wat er ook gebeuren mocht en elkaar tot het uiterste te verdedigen.

Het uur naderde en reeds begonnen de Duitsche soldaten de gevangenen uit de cantines te jagen, die zich daar verwarmden, toen de vluchtelingen, door de sneeuw verblind, en elkaar bij de hand houdend, haastig in de richting der brug liepen. De schildwacht, het geweer op den schouder, liep met zijn automatischen stap op en neer. De vluchtelingen waren de brug genaderd. Het oogenblik was hachelijk, het hart der twee gevangenen klopte om te springen. Durand had zijn plan al klaar, maar op het beslissende oogenblik aarzelde hij een man te dooden. Maar onmiddellijk zag hij de vreeselijke straf voor den geest, die hem te wachten stond; de vlucht der twee vrienden moest in het kamp reeds zijn opgemerkt, de kogel zou hun deel zijn.— Het moest. En toen de schildwacht opnieuw naderde, sprong Durand, als een wild dier op zijn prooi, op hem toe, wrong hem de keel toe en wierp hem in den Rijn. Op hetzelfde oogenblik snorde een trein over het tegenovergelegen viaduct en door het gestamp en geratel der machine werd de val van het lichaam niet gehoord.

De brug was vrij. De vluchtelingen waren er in een oogwenk over en hadden weldra zonder gezien te worden, het fort Blücher achter den rug. Een weg lag nu voor hen open, maar elk oogenblik kruisten hier patrouilles te paard en het ware gevaarlijk geweest, dien te volgen. Daarom slopen Durand en Naviand voorzichtig door de tuinen en velden, die aan den weg grensden. De richting was hun onbekend en zij waren verbaasd, zich twee uren na het verlaten van het kamp, bij de vestingwerken van Wezel te bevinden. Het station lag dichtbij en zij zagen, dat het vol officieren en soldaten was. De plaats, waar het toeval hen geleid had, was dus voor hen weinig geruststellend. Toch kwamen zij weer ongemerkt in het veld en holden voort, ver van de stad, tot zij het eindelijk waagden, twintig kilometer van daar in een woud van pijnboomen uit te rusten, waar de wind door de boomen klaagde en de doode takken somber deed kraken.

* *
*

Eerst een maand later, na een avontuurlijke en gevaarlijke reis door Nederland en België, van Nijmegen naar Dordrecht, van Antwerpen naar Brussel en Gent, slaagde Durand er in, den Franschen grond te bereiken.

De arme Naviand had dit geluk niet; hij werd door een Belgischen soldaat gedood toen hij trachtte de citadel van Gent te ontvluchten, waar de twee vrienden, in een onzijdig land aangehouden, waren opgesloten.

Omtrent de in 1903 voorgestelde bij de voorloopige vaststelling goedgekeurde, doch bij de definitieve vaststelling niet overgenomen posten zij opgemerkt, dat behoudens een enkele uitzondering daarop bij deze begrooting niet is teruggekomen, doch daarover een briefwisseling met den Minister is geopend.

In de omschrijving der posten en in de volgorde zijn kleine wijzigingen aangebracht ten einde meer onderlinge overeenstemming te verkrijgen.

Wat betreft de ontvangsten

Enkele posten zijn hooger geraamd, ten bedragen van.....................*f* 25,032.51
andere lager, tot een bedrag van......................„ 12,150

Rest hooger...*f* 12,882.51

Met de opbrengst over 1902 zou kunnen worden geput een argument voor eenigszins hoogere raming der ontvangsten.

Immers die opbrengst, hoewel *f* 77,580.99 beneden de raming blijvende, bedroeg.............. *f* 535,614,05½
der raming der ontvangsten in 1904 bedraagt.......................... “ 491,120.46

dus minder.......*f* 44,493.59½

Hiertegen dient echter opgemerkt, dat tot de uitkomsten over 1902 hebben medegewerkt omstandigheden, waarop bij de raming voor 1904 niet mocht worden gerekend.

Zoo is in 1902 het toezicht op de inning der belastingen gestrenger geweest en daardoor veel achterstand aangezuiverd. Zoo is in 1904 de grondbelasting geregeld naar de nieuwe schatting, terwijl in 1902 nog betaald is naar de vorige schatting.

Ook brachten in 1902, door het druk bezoek van vreemde oorlogsschepen en door de blokkade der Venezolaansche kust, loodsgelden en enkele andere middelen beduidend meer op dan het gemiddelde.

De aandacht wordt in 't bijzonder gevestigd op enkele posten, die tot de daarachter uitgetrokken bedragen, lager zijn geraamd dan de opbrengst in 1902:

loodsgelden	Curaçao	*f* 3,700.
grondbelasting		11,600.
weerbaarheidsbelasting	„	1,200.
schoolgelden	„	2,800.
uitvoerrecht	Bonaire	1,300.
„	St. Martin	1,400.
		f 23,000.

Overigens wordt verwezen naar de ophelderingen bij de posten in den uitgewerkten en toelichtenden staat onder opmerking dat zoowel wat de ontvangsten als wat de uitgaven aangaat, is gevolgd het middencijfer van de laatste vijf jaren, tenzij om een of andere reden de opbrengst of uitgaaf over het jaar 1902 of een ander cijfer meer aannemelijk werd geacht.

Ten slotte zij het mij vergund van de aanbieding dezer begrooting gebruik te maken om aan de aandacht van den Raad het volgende te onderwerpen.

In het voorloopig verslag van de Tweede Kamer betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1903 wordt erkend dat uit de bepalingen der Regeerings-Reglementen voor Suriname en Curaçao, volgens welke de begrootingen worden aangeboden in de vergaderingen van de Koloniale Staten en van den Kolonialen Raad, die op den tweeden Dinsdag in de maand Mei worden geopend, voortspruit dat het niet mogelijk is de wetsontwerpen tot definitieve vaststelling dier begrootingen vroeger dan tegen het einde der maand October in te dienen. De vraag werd gedaan of de regeering niet eene zoodanige wijziging voor de bedoelde tijdsbepaling der Regeering-Reglementen zou willen bevorderen, dat de behandeling van de begrootingen van Suriname en Curaçao in de Kamer zou kunnen plaats hebben ongeveer gelijktijdig met die van de begrooting voor Nederlandsch–Indië, dus vóór de behandeling der Staatsbegrooting.

Het is van belang omtrent die gewenschte vervroegde indiening de meening van den Raad te leeren kennen en indien er bij den Raad bezwaren bestaan zal ondergeteekende zeer op prijs stellen eene volledige uiteenzetting dier bezwaren te mogen ontvangen.

Willemstad, den 12n. Mei 1903.

De Gouverneur van Curaçao,

J. O. DE JONG V. B. & D.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Koloniale Raad.

Dinsdag 12 Mei ll. waren 8 leden present om de laatste zitting bij te wonen en het huishoudelijk jaar te sluiten.

Na de notulen der vorige vergadering te hebben voorgelezen, bracht de secretaris ter kennis de stukken, die waren ingekomen.

1°. Koninklijk besluit der herbenoeming van den Voorzitter, ondervoorzitter en van 't lid J. B. GORSIRA, alsmede de benoeming der heeren L. TH. HELDEWIER VIGNON en J. BOER tot nieuwe leden.

2°. Brief van den Gouverneur, waarin werd medegedeeld, dat de bode L. LEENT, bij de verhooging van zijn traktement tot 750 Gld., ook benoemd was tot bode van 't Gouvernement.

3°. Ontwerp–verordening tot wijziging en aanvulling van de bepalingen in het B. W. omtrent de vaderlijke macht en de voogdij, etc.

Dit ontwerp werd naar de afdeelingen verwezen.

4°. Ontwerp–verordening betrekkelijk de verantwoording der gelden verschuldigd voor in- en uitklaring van schepen en voor toezicht bij opslag, lading, lossing en overscheping.”

De Voorzitter stelde voor dit ontwerp in de eerst volgende vergadering te behandelen. De leden echter zeiden, dat zij dit ontwerp nog niet kenden, omdat het nog niet was rondgedeeld. Daarop werd met algemeene stemmen besloten, deze laatste kennisgeving aan den Kolonialen Raad te beschouwen als NIET GEDAAN.

Nu ging de Voorzitter over tot sluiting van het huishoudelijk jaar. Eerst werden de leden M. E. CURIEL, C. GORSIRA en H. H. R. CHAPMAN verzocht den Gouverneur bij zijn komst te willen ontvangen, binnen leiden en na de opening van den K. R. weer uitgeleide te doen. Daarna bracht hij allen in naam van den Gouverneur dank voor de trouwe medewerking gedurende dit jaar en sloot de vergadering.

Toen volgde een volslagen half uur van vervelend wachten, dat echter gelukkig, verrassend onderbroken werd door de komst van den heer VAN KOL en het binnentreden der twee nieuwe leden J. BOER en L. TH. HELDEWIER VIGNON. Kort na hen werd den voorzitter een expresse van den Gouverneur gezonden. De leden namen weer zitting en nu bleek, dat deze missive de mededeeling bevatte van de beëediging der beide nieuwe leden. Daarop werden dezen door den Voorzitter geïnstalleerd en hartelijk welkom geheeten. Spoedig kwam nu de Gouverneur om met het gebruikelijke ceremonieel het nieuwe zittingjaar voor den K. R. te openen.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 8 Mei 1902, N°. 343, is aan den Heer M. SCHOTMAN, onderwijzer der 2de klasse bij het Openbaar Onderwijs alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, één jaar verlof naar Nederland verleend.

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen worden Dinsdag den 19den dezer om 5 P. M. gesloten.

* *

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Bernard Dachary, Enriqueta Escorbool, Lucien Jeles a|b S. S. „Caracas”, Nelli Marthen, Piternela Valentien.

Aangeteekende stukken:

Chumaceiro & Co., [3] Alexander L. Leseur c|o J. H. J. Hamelberg, A. J. Maal.

Havennieuws.

Vrijdagmorgen kwam H. M. *De Ruyter* uit Suriname terug in onze haven om H. M. schoener *Suriname* gelegenheid te geven naar het Moederland terug te keeren.

Arbitrage.

Uit het telegram voorkomende in de *New-York Tribune* onder datum 29 April lezen wij het volgende: „Koningin Wilhelmina heeft aan de Regeering der V. S. medegedeeld, dat Zij Mr. CH. A. HARRY BARGE benoemd heeft tot scheidsrechter in het geschil tusschen de V. S. en Venezuela (at Caracas) omtrent de eischen van Amerika.

Mr. BARGE was vroeger Hollandsch Gouverneur op Curaçao.”

Wat het „at Caracas”, onmiddellijk achter Venezuela gevoegd, beteekenen moet, begrijpen wij niet al te best. Het Hof van Arbitrage is in Den Haag en nu zou men geneigd zijn te gelooven, dat Mr. BARGE scheidsrechter te Caracas benoemd is, of zou de *Tribune* soms meenen, dat Venezuela in Caracas ligt!

„El Imparcial.”

Omdat wij het aankondigden, zijn wij verplicht dit bericht te plaatsen, maar constateeren met genoegen, dat onze geachte collega zijn eigen fout reeds hersteld heeft en nu ook ons bericht juist zal bevonden hebben, dat de concessie aan Graaf THODÉE D' OHSZA voor 60 jaren verleend is.

De „Curaçaosche Maatschappij”.

Het bestuur dezer vereeniging is thans als volgt samengesteld:

J. H. J. Hamelberg, Voorzitter.
H. H. R. Chapman, Onder–voorzitter.
G. B. Dussel, Secretaris.
J. L. Th. Heldewier Vignon, Penningmeester.
H. Statius Muller, Bestuurslid.

Boormachine.

Op de laatste vergadering der Curaçaosche Maatschappij zou de wenschelijkheid van het aanschaffen eener boormachine besproken worden. De heer J. GAERSTE begon met zeer veel klem te bewijzen, dat wij hier gebrek hebben aan water, zoowel voor den handel als voor den landbouw. Groote schepen kunnen niet, of zeer moeilijk, hier het noodige drinkwater verkrijgen.

Het bestuur las een correspondentie voor, waaruit bleek, dat een leverancier uit New–York instond op grootere diepte ons water te leveren. Ook meende het bestuur, dat de onkosten voor den boormeester, pijpen en réservoir zoo hoog niet zouden loopen.

Dit is nu juist, wat wij moeilijk kunnen aannemen. In vergelijking van 5000 Gld. zal 500 Gld. gering moeten genoemd worden, maar toch, dunkt ons, zullen weinigen genegen zijn na eerst flink te hebben bijgedragen tot de machine, later nog een dergelijke som uit te geven.

Wij kunnen ons maar niet voorstellen, dat de onkosten van het vervoer der machine naar een afgelegen plantage, het onderhoud dezer machine, het loon van boormeester, stoker, handlanger, de noodige pijpen, pomp en vergaarbak zoo weinig bedragen kunnen.

Daarom stemmen wij hen ten volle bij, die voorstelden, dat de Maatschappij eerst zorge te onderzoeken of artesische putten hier mogelijk zijn. Laat het Gouvernement dan dergelijke machines laten uitkomen en het algemeen gebrek aan water van gouvernementswege verholpen worden.

Strooheeden-industrie.

De Heer CHAPMAN toonde op de algemeene vergadering der C. M. een hoed hier voor een kwartje gekocht en nu zoo netjes door een Venezolaan opgemaakt, dat hij zeker *f* 1 & *f* 1,50 waard was. Op ons voorstel een keur in te stellen om de slechte hoeden te weren, scheen men moeilijk te kunnen ingaan, het eenige wat mogelijk scheen, was een verzoek aan de handelaren te richten tot medewerking om de industrie vooruit te helpen. Vooruitwerken schijnt ook op bezwaren te stuiten, men laat slechts werken als er een bestelling komt, maar deze moet gewoonlijk binnen veertien dagen, hoogstens binnen een maand worden uitgevoerd. Klachten heeft men tot dusverre niet vernomen, maar wel moest men toegeven, dat de betere hoeden betere prijzen maakten.

Ten slotte vroeg de heer CHAPMAN, of het niet mogelijk was het hoedenvlechten op school in te voeren.

Dit vak staat niet op den rooster en zal er ook wel niet spoedig een plaats vinden, omdat het niet thuis behoort bij het lager onderwijs, dat

reeds verdeeld is over al den beschikbaren tijd.

Wij kunnen echter mededeelen, dat in het meisjes-weeshuis op Habay dit vak goed onderwezen wordt in de hoop de curaçaosche huisvlijt hiermede te bevorderen.

Het bestuur schijnt dus het hoofdmiddel om deze industrie te verbeteren te zoeken in de vlechtmethode. Er is nu uit Cuba bericht, dat er mogelijkheid bestaat een bekwame vlechtster naar hier over te laten komen, als er maar betaald wordt. Zou het Gouvernement hier nu iets aan kunnen doen?

Werkverschaffing.

De Gouverneur heeft eenige voorname ingezetenen tot een commissie bijeengeroepen om de arme buitenlui van hier en Bonaire wat te helpen in hun nood door middel van werkverschaffing. Uitstekend idée! 't Is te hopen, dat deze arme lieden niet alleen worden beziggehouden, maar werkelijk praktischen arbeid verrichten.

Vooreerst wenschen wij aan te bevelen het vlechten van strohoeden. Vooral om deze reden, dat het Gouvernement nu zelf ongezocht contrôle kan uitoefenen en een begin maken kan met een soort depôt. Ten tweede, zou het zeker de aandacht verdienen der commissie te letten op het watergebrek, doch om dit te keer te gaan moet men niet alleen putten boren, maar ook dammen leggen, niet slechts op de oude manier dicht bij een put, maar hooger op, daar waar de rooi begint te loopen. Indien men terreinen uitzoekt door bergen omringd, kan men door een paar dammen aan te leggen groote meeren vormen nu droog, maar later vol van het water, dat vroeger in zee liep.

Ingezonden Mededeelingen.

Nederland.

Arbitrage-overeenkomst tusschen Nederland en Venezuela.

In een Nota naar aanleiding van het verslag omtrent het wetsontwerp tot goedkeuring van de op 28 Februari 1903 te Washington tusschen Nederland en de Republiek Venezuela gesloten overeenkomst tot het onderwerpen aan arbitrage en tot betaling van alle onafgedane vorderingen van de Ned. Reg. en Ned. onderdanen op de genoemde Republiek, deelt de Regeering mede, dat zoowel de Nederlandsche als de Engelsche tekst der overeenkomst officieel zijn.

Door de getroffen regeling wordt de bevoegdheid van Nederlanders om zonder tusschenkomst der Regeering of van het gezantschap te Caracas hun vorderingen tegen de Regeering van Venezuela volgens het daar te lande geldende recht in te dienen in geenen deele aangetast.

Het ligt in het voornemen der Regeering alléén die vorderingen, waarvoor zij na summier onderzoek meent als Regeering te mogen optreden bij de Gemengde Commissie in te dienen.

Inwoners van Curaçao zijn zonder twijfel onder de uitdrukking burgers van Nederland begrepen.

De — zeer onlangs tusschen de betrokken Mogendheden geopende — onderhandelingen over de punten, die aan het Permanente Hof van Arbitrage zullen worden onderworpen met betrekking tot de wijze van verdeeling van de door Venezuela maandelijks te storten 30 pCt. der opbrengst van de inkomende rechten te La Guayra en Puerto Cabello, zoomede omtrent de wijze, waarop deze quaestie aan genoemd Hof zal worden opgedragen, zijn echter nog niet genoegzaam gevorderd om dienaangaande op dit oogenblik eenige mededeeling te kunnen doen.

K. W. I. M.

De „Kon. West-Indische Maildienst" heeft 21 April een boot uitgezonden van Antwerpen in plaats van Amsterdam uit. De West-Indische mail werd op 20 April verzonden met den trein van 7 u. 9 m. 's morgens, naar Antwerpen.

Posterijen en Telegrafie.

Gedurende de storing met Haïti werden telegrammen voor Curaçao via Bermuda naar het eiland Turks verzonden en vervolgens per dagboot naar Haïti. Die telegrammen werden alleen op risico van den afzender aangenomen en zijn door de storing op de Dominicaansche lijnen aan vertraging onderhevig. Tarief belef onveranderd.

Buitenland.

Macedonië. — Het Paaschfeest der schismatieken was aangebroken, en te oordeelen naar de berichten van het Balkanschiere iland schijnt in Macedonië de algemeene opstand werkelijk uitgebroken te zijn, die, zooals men weet, verwacht werd op het Paaschfeest. In ieder geval heeft de opstand eene uitbreiding ondergaan, welke de Porte onaangename dagen bereiden kan. Vooral nu de Albaneezen zoo snood in hun verzet volharden, hetgeen eene samentrekking van 25.000 man Turksche troepen in Albanië noodzakelijk maakt. De Albaneezen moeten echter volstrekt niet bevreesd zijn voor deze Turksche troepen. Zonden ze, misschien terecht, denken, dat Turken tegen Tühlis niet zoo kwaadaardig zullen optreden? 't Is zelfs niet onmogelijk, dat deze samentrekking van 25.000 man maar een schijn-maatregel is. In werkelijkheid schijnt de sultan nog altijd te aarzelen met het nemen van krachtige maatregelen tegen de Albaneezen, en dit, zoo zegt de „Politische Correspondenz", is juist het groote gevaar van den toestand.

Het bestaan van deze aarzeling wordt zijdelings wel bevestigd door het feit, dat de gezanten van Rusland en Oostenrijk gezamenlijk bij den sultan eene audientie aanvroegen om aan te dringen op een krachtig optreden tegen de Albaneezen — een feit, dat zonder precedent wordt geacht.

In Rusland blijft men nog altijd voorgeven geen oorlog te vreezen en te verwachten, dat alles nog in vrede zal afloopen.

Als juist dit inderdaad meesterlijk volgehouden betrouwen maar niet een dekmantel is voor Rusland's voornemen om bij de eerste gunstige gelegenheid tot een gewapend ingrijpen over te gaan!

Wat nu betreft den toestand in Macedonië, uit Salonieki komt dd. 18 April het volgende telegram:

„Er is zoo juist een bloedig gevecht geleverd bij het dorp Opela. Een bende oproerlingen, die zich gevormd had in het districht Palanka, bestaande uit woelzieke dorpsbewoners, werd ingesloten door een Turksche troepenmacht. De bende moest zich door de geleden der Turken heenbreken, door dynamietbommen te werpen, Na een hardnekkigen stijd waren er een tiental dooden en gewonden aan den kant der oproerlingen, maar de Turken hebben meer dan 70 man aan dooden en gewonden verloren. De uitwerking der bommen was vernietigend, daardoor werden de Turken uiteengeslagen."

Dynamiet schijnt het geliefkoosde verdedigings-en aanvalsmiddel der opstandelingen te wezen. Ze hebben er wel voordeel van.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANA di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar en Beleenbank*, esta esnan for di 24 di April 1901 té 31 di December 1901 bao di No. 1 **M** té No. 7361 **M**, lo toema lugar dia BIERNES 22 di Mei.

Ta jama interesádonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 14 di Mei 1903.

President.
A. JESURUN.

De Eerste Nederlandsche Maatschappij

— TOT —

Verzekering van Risico in Loterijen te 's Gravenhage

heeft de eer hiermede te berichten dat zij tot HOOFDAGENT heeft aangesteld, den Heer

A. CHARLOUIS

te CURAÇAO en dat bij hem alle inlichtingen omtrent doel, bedrijf en voordeelen verkrijgbaar zijn.

's Gravenhage, 2 Februari 1903.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 24 April 1901 t|m 31 December 1901, onder N°. 1 **M** t|m N°. 7361 **M** zal plaats hebben op VRIJDAG den 22sten Mei a. s.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 14den Mei 1903.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Marcb.	Caracas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	April 25	Mei 2	Mei 9	Mei 16	Mei 28	Mei 30
Komt aan te SAN JUAN		7		21		Juni 4
Vertrekt van „		8		22		5
Doet CURAÇAO aan		10		24		7
Komt aan te LA GUAIRA	Mei 2	11	16	25	30	8
Vertrekt van „	3	13	17	27	31	10
Komt aan te PTO. CABELLO		14		28		11
Vertrekt van „		15		29		12
Komt aan te CURAÇAO	4	16	18	30	Juni 1	13
Vertrekt van „	10	18	24	1	7	15
Doet LA GUAIRA aan	11		25		7	
„ SAN JUAN „		20		3		17
Komt aan te NEW-YORK	Mei 18	25	Juni 1	8	15	22

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 4	Mei 11	Mei 18	Mei 25	Juni 1	Juni 8
Komt aan te MARACAIBO	5	12	19	26	2	9
Vertrekt van „	9	15	23	29	6	12
Komt aan te CURAÇAO	10	16	24	30	7	13

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.